

מבלי לפרש אותן, ומפרש את ההלכה השניה של ידיעות הטומאה? ומדוע לא פירש לנו התנא תחילה את דין השבועה?

ומתרצת הגמרא: איידי דזוטרין מילייהו, כיון שעניני ידיעות הטומאה אינם רבים [שאינם אלא בשני פרקים ממסכת שבועות], העדיף התנא במשנתנו, פסיק, שרי להו, לחתוך ולהתיר את קשרו אליהן. דהיינו, להקדים את ביאורן של ידיעות הטומאה כדי להיות פנוי לעסוק בעניני שבועות המרובים והארוכים. והדר, תני עניני שבועות, דנפישן מילייהו.

ועתה מבאר הגמרא את כל עניני "שתיים שהן ארבע" שהוזכרו במשנתנו:

א. שבועות שתיים שהן ארבע — שתיים המפורשות בתורה: הנשבע שאוכל, ושלא אוכל. שהן ארבע, בצירוף שתי השבועות לשעבר שאינן מפורשות — אכלתי ושלא אכלתי!

ב. ידיעות הטומאה שתיים שהן ארבע — שתיים המפורשות: ידיעת טומאת קדש, שנעלמה ממנו טומאתו, ולכן אכל בשר קודש, וידיעת טומאת מקדש, שנתעלמה ממנו טומאתו ולפיכך נכנס למקדש. שהן ארבע, בצירוף שתיים שאינן מפורשות: ידיעת קודש, שידע שהוא טמא אך נעלם ממנו שהבשר שהוא אוכל הוא בשר קודש. ידיעת מקדש, שידע מטומאתו, אלא שלא ידע שהמקום שהוא נכנס אליו הוא מקום המקדש.

ג. יציאות השבת שתיים שהן ארבע — שתיים המפורשות: הוצאה דעני הפושט ידו לרשות היחיד ומוציא אליו למקום עמידתו

ומבאר הגמרא: משום דתני בסוף מסכת מכות, שהמגלח את פאות ראשו וזקנו חייב על הקפת הראש שתיים מלקיות, על פאה אחת מיכן, ועל פאה אחת מיכן, ועל גילוח פאות הזקן הוא חייב שתיים מלקיות מיכן, ושתיים מלקיות מיכן. שבכל צד של הלחיים יש שתי פאות שאסור לגלחן, ובנוסף לכך, הוא חייב עוד מלקיות אחת, על גילוח פאת הסנטר מלמטה.

והואיל ובסיום מסכת מכות שנינו ענין של חדא אזהרה [של גילוח] דמיהייב עלה תרתי מלקיות [ואף יותר], לכן, תנא כהמשך בדומה לו — שבועות שתיים שהן ארבע, שלוקה על אזהרה אחת של שבועה שתיים, ואפילו ארבע, מלקיות.

וממשיכה הגמרא לדון ולבאר את המשנה:

מאי שנא הבא, במסכת שבועות, דתני להו לכולהו עניני "שתיים שהן ארבע", ומאי שנא במסכת שבת, גבי יציאות השבת, ובמסכת נגעים גבי מראות נגעים' דלא קתני להו לכולהו עניני "שתיים שהן ארבע"?

אמרי, לתרץ ולבאר: שבועות וידיעות הטומאה, דגבי הדדי כתיבין בפרשת ויקרא, ודמיין אהדדי בחיוב קרבן, שבשניהם מביא קרבן עולה ויורד, לפיכך תני להו במשנתנו גבי הדדי. ואיידי דתנא תרתי, שני ענינים של "שתיים שהן ארבע", תנא נמי כוליהו. אבל במסכת שבת או במסכת נגעים, ששם נשנה רק ענין אחד של שתיים שהן ארבע, לא הוזק התנא לכתוב את כולן.

וממשיכה הגמרא לדון: הכיצד פתח תנא דמתניתין ב"שבועות שתיים שהן ארבע"